

Индекс на политички интегритет ¹

Случај 6 – Злоупотреба на боледувања кај јавни службеници

Вовед

Во фокусот на оваа анализа е злоупотребата на правото на боледување од страна на вработени во Министерството за внатрешни работи (МВР), како и институционалниот одговор на овие случаи.

Анализата се базира на [јавно достапни информации и медиумски извештаи за контрола спроведена од Фондот за здравствено осигурување \(ФЗО\)](#), при која се утврдени неправилности, системски злоупотреби и повторливи обрасци на злоупотреба при издавање и користење боледувања кај полициски службеници.

Случајот отвора прашања за култура на интегритет во рамки на МВР, ефективност на контролните механизми, почитувањето на законските процедури, како и индивидуалната одговорност на вработените за нивното однесување.

Категорија: **Корупција**

Оцена: **ДАМКА (-6)**

Согласно методологијата, случајот се оценува како „Дамка“ со вредност –6, имајќи предвид дека постојат документиран и повторливи злоупотреби на правото на боледување.

Оценката се однесува истовремено на институционалниот контекст кој овозможува вакви практики, но и на индивидуалното однесување на службениците кои свесно го злоупотребуваат системот.

Ваквите постапки претставуваат директно нарушување на јавниот интерес и на основните принципи на интегритет, особено имајќи предвид дека станува збор за јавни службеници во сектор со висока одговорност.

¹ [Методологија на „Индекс на политички интегритет“](#)

Клучни аргументи

Станува збор за институција со високо ниво на јавна одговорност (безбедносен сектор), каде злоупотребата на боледувања директно ја нарушува оперативната способност на полицијата. Повеќекратните и повторливи случаи укажуваат не само на системски слабости, туку и на отсуство на лична одговорност кај дел од вработените, кои свесно го злоупотребуваат системот. Ваквото однесување директно ја поткопува довербата на граѓаните и го нарушува интегритетот на институцијата.

- Според контролата на Фондот за здравствено осигурување, кај вработени во МВР се утврдени значителни злоупотреби на боледувања, при што од 514 контролирани случаи, околу едно од пет боледувања било неправилно. Во контролата биле опфатени 80 полициски службеници, од кои кај 29 лица биле утврдени неправилности, што претставува висок процент на проблематични случаи.
- Детектирани се конкретни модели на злоупотреба, вклучително и често менување на матични лекари со цел продолжување на боледувањето, како и отворање нови боледувања под различни дијагнози, што укажува на постоење на сложен систем за злоупотреба.
- За утврдените неправилности се изречени казни во вкупен износ од околу 1,2 милиони денари, што укажува на материјална штета и злоупотреба на јавни средства.
- Злоупотребата на боледување не претставува административна неправилност, туку свесен избор кој ја поткопува довербата во јавната служба.

Препорака во насока на заштита на интегритетот

Случајот укажува не само на системски слабости, туку и на сериозно нарушување на индивидуалниот интегритет кај дел од вработените. Иако постои иницијална институционална реакција преку контроли и изречени казни, обемот на утврдените неправилности покажува дека се потребни подлабоки структурни мерки. Злоупотребата на правото на боледување, особено во безбедносниот сектор, претставува свесно однесување што директно го поткопува функционирањето на институцијата и довербата на граѓаните. Оттука, одговорот не може да се сведе само на системски подобрувања, туку мора да вклучи и јасна и видлива индивидуална одговорност.

- Министерството за внатрешни работи да воспостави засилен внатрешен контролен механизам за следење на боледувањата кај вработените.
- Да се воведат систем за рано детектирање на сомнителни обрасци (чести боледувања, промена на матични лекари, повторливи дијагнози).
- Да се зајакне координацијата со Фондот за здравствено осигурување и здравствените институции за спречување на злоупотреби.

- Да се обезбеди транспарентност во постапувањето по утврдените случаи, со цел враќање на довербата во институцијата.
- Да се воспостави практика на јасна индивидуална одговорност, со цел испраќање недвосмислена порака дека ваквите однесувања се неприфатливи.

Документот е подготвен од Форум за разумни политики (ФРП) како дел од нашата долгорочна работа на развој и одржување на Индексот за политички интегритет. Анализата се темели на јавно достапни податоци во медиумите и утврдени критериуми на [индексот](#).